

Banedanmark

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Telefon +45 7221 8800
info@trafikstyrelsen.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Dato: 24-02-2025
Sagsnr.: 2024-214287
Sagsbehandler: NAVE

Afgørelse om at ændringer ved Banegraven/Bruuns Bro og ved Broen L (udvidelse af arbejdsarealet B4) ifm. ombygning af Aarhus H ikke er VVM-pligtige

Trafikstyrelsen har den 8. januar 2025 modtaget en ansøgning fra Banedanmark om ændringer til projektet for ombygning af Aarhus Hovedbanegård.

Trafikstyrelsen er myndighed for ændringer eller udvidelser af ombygning af Aarhus H, jf. § 5 i lov om ombygning af Aarhus H¹.

Jf. § 5 i lov om ombygning af Aarhus H anvendes reglerne om ændringer eller udvidelser af statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter i kapitel 6 a i jernbaneloven² og regler udstedt i medfør heraf.

Trafikstyrelsen skal derfor træffe afgørelse om, hvorvidt ændringsprojektet er omfattet af VVM-pligt.

Trafikstyrelsens afgørelse

Trafikstyrelsen har efter en screening af sagen afgjort, at ændringsprojektet ikke er VVM-pligtigt og derfor ikke kræver en miljøkonsekvensvurdering. Styrelsen meddeler, at der følgelig ikke kræves administrativ tilladelse til ændringsprojektet fra Trafikstyrelsen.

Endelig meddeler Trafikstyrelsen, at der ikke skal udarbejdes konsekvensvurdering i forhold til nærtliggende Natura 2000-områder af projektet.

Anlægsarbejdet skal udføres i perioden marts 2025 – december 2026 og i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Afgørelsen fritager ikke modtageren for pligt til at opnå tilladelser og godkendelser, der måtte være nødvendige for gennemførelse af projektet i henhold til anden lovgivning.

¹ LOV nr. 565 af 10/05/2022 om ombygning af Aarhus H

² LBK nr. 1091 af 11/08/2023 af jernbaneloven (Jernbaneloven)

Afgørelsen erstatter ikke privatretlige aftaler med fysiske og juridiske personer, som kan være berørt af projektet.

Begrundelse

Screeningen er foretaget med udgangspunkt i det konkrete ændringsprojekt med det nuværende kendskab til evt. miljømæssige konsekvenser. Ændringer i projektet eller i omgivelserne kan betyde, at projektet må screenes på ny ud fra de nye betingelser.

Trafikstyrelsen har i afgørelsen om, at ændringsprojektet ikke er VVM-pligtigt lagt vægt på, at projektet vurderes at kunne rummes inden for de allerede foretagne vurderinger i miljøkonsekvensvurderingen for ombygning af Aarhus H.³

Trafikstyrelsen har i sin afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering i henhold til nærtliggende Natura 2000-områder samt bilag IV-arter, lagt vægt på, at ændringsprojektet ikke i øvrigt antages at have miljømæssige påvirkninger, og derfor heller ikke antages at påvirke Natura 2000-områder, og at ændringsprojektet udføres således, at udpegningsgrundlaget ikke påvirkes.

Retsgrundlag

Trafikstyrelsen er myndighed for ændringer eller udvidelser af ombygning af Aarhus H, jf. § 5 i LOV nr. 565 af 10/05/2022 om ombygning af Aarhus H. Jf. § 5 i lov om ombygning af Aarhus H anvendes reglerne om ændringer eller udvidelser af statslige jernbaneanlæg og dertil knyttede projekter i kapitel 6 a i jernbaneloven og regler udstedt i medfør heraf.

Endvidere skal styrelsen vurdere, hvorvidt der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for nærtliggende Natura 2000-områder samt bilag IV-arter.

Afgørelse om VVM-pligt, herunder at projektet ikke kræver tilladelse, er truffet i henhold til § 38 d i jernbaneloven.

Afgørelsen om, at der ikke skal udarbejdes Natura 2000-konsekvensvurdering af projektet er truffet jf. § 4 i VVM-bekendtgørelse om statslige vej- og jernbaneprojekter⁴.

Sagsfremstilling

Banedanmark har ansøgt om følgende ændringer til projektet omkring Aarhus Hovedbanegård:

Området ved Banegraven/Bruuns Bro

- Ændring af sporsænkningen ved Bruuns Bro

³ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/b19926ec-a3df-4d29-abe2-9e56dbcd1d4a/Supple-rende%20Milj%C3%B8konsekvensrapport%20AarhusH.pdf>

⁴ BEK nr. 469 af 08/05/2024 om overvågning, samordnet procedure og offentliggørelse ved vurdering af virkning på miljøet (VVM) samt om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter for så vidt angår statslige vej- og jernbaneprojekter.

- En konkretisering af afvandingsløsningen for området i Banegraven

Arbejderne ved Broen L/udvidelse af arbejdsarealet B4

- Arbejdsarealet udvides med to selvstændige arealer

Ændring af arbejderne i området ved Banegraven og Bruuns bro

Den egentlige sporsænkning under Bruuns Bro bortfalder, og erstattes af en mindre justering af højden på sporet ved mindskelse af sporenes ballast og introduktion af den 'engelsk inspire-rede løsning' for ophæng af køreledninger, der forudsætter en mindre frihøjde under Bruuns Bro.

Der vil eventuelt være behov for at spor, perron og afvandingsarbejderne i Banegraven kommer til at foregå i dagtimerne et antal weekender, som ikke er beskrevet i den supplerende miljøkonsekvensrapport for Helhedsløsningen. Omfanget af dette weekendarbejde vil ikke overstige det weekendarbejde, som i Miljøkonsekvensrapport og anlægslov indgår for Bruuns Bro.

Omfanget af spunsning i Banegraven mindskes, og tilknyttede støjende arbejder bortfalder, ligesom behov for permanent tørholdelse ved sporsænkning i banegraven bortfalder.

Ved fornyelsen af afvandingsystemet fastholdes den nuværende drændybde i området, og det drænedes areal fastholdes uændret. Udledning fra baneområdet samles til ét udledningspunkt til regnvandsledning i Værkmestergade. Eksisterende forhold omfatter tre udledningspunkter fra området til eksisterende regnvandsledning i Værkmestergade.

I miljøkonsekvensrapporten for Helhedsløsningen indgår mulighed for at anlægge rørbassiner under sporene i Banegraven. Denne mulighed erstattes af en udvidelse af den eksisterende regnvandsledning i Værkmestergade. Banedanmark udskifter eksisterende regnvandsledning med en diameter 450 mm til en ny ledning med en diameter på 1200 mm. Udskiftningen sker på strækning, der er ca. 400 m lang. Udgravningen bliver ca. 3-4 m dyb.

Udskiftning af ledningen gennemføres og finansieres af Banedanmark, men Århus Vand ejer og drifter fortsat ledningen.

Den nye ledning anlægges ved en kombination af åben udgravning og mikrotunnelering. Mikrotunnelering skal ske under Bruuns Gallerier. Mikrotunnelering forudsætter etablering af presse- og modtagegruber.

Anlægsperioden forventes at være uge 17 til 27 i 2025, i alt 2-3 måneder. Arbejdet vil primært blive udført i dagtimerne (kl. 07-18) på hverdage. Anlægsarbejderne omfatter ramning, som finder sted de første 1-2 uger anlægsperioden. Tidsrummet for ramningen planlægges til kl. 08-16.

I anlægsperioden for etablering af ny ledning i Værkmestergade vil nødvendig overpumpning af vand fra banegravsområdet ske via slanger til brønd ved rundkørslen i Værkmestergade.

Udbygning af ledningen i Værkmestergade indgår ikke i Miljøkonsekvensrapporten for Helhedsløsningen. Udbygningen erstatter et rørbassin i Banegraven, som Miljøkonsekvensrapporten giver mulighed for.

Anlægsarbejderne i Værkmestergade medfører trafikale påvirkninger idet Værkmestergade lukkes delvis for trafik i anlægsperioden. I hele anlægsperioden, vil der være passage via en vejbane med adgang til p-kælder under Bruuns Galleri.

Anlægsarbejderne i Værkmestergade afsluttes inden Aarhus Kommunes planlagte arbejder i Værkmestergade på Marselis Boulevard. Aarhus Kommune har vurderet at de trafikale påvirkninger er acceptable, og der derfor kan gives de nødvendige tilladelser til at grave og råde over vejarealet.

Der vil ikke ske væsentlige ændringer af miljøpåvirkninger for afvandingen i banegraven ved gennemførelse af Helhedsløsningen for Aarhus H. Der er desuden igangsat en dialog med Aarhus Kommune vedr. udledningen. Afvandingssystemet indrettes med prøvebrønd så den fremtidige afvanding kan overvåges.

Ændring arbejderne ved Broen L/udvidelse af arbejdsarealet B4

I den supplerende Miljøkonsekvensrapport for Helhedsløsningen indgår en nedrivning af Broen L, som ligger vest for Banegraven og vest for Aarhus Å i området vist på Figur 1.

I Trafikstyrelsens screening af ændringer af Helhedsløsningen fra april 2023 indgik en større ændring af jordarbejderne ved Broen L, samt en udvidelse af arbejdsarealerne i området. Nærværende ansøgning omhandler en mindre udvidelse af arbejdsarealet B4 ved Søren Frichs Vej med to selvstændige arealer.

Figur 1: Markering af de to selvstændige arealer som arbejdsarealet B4 udvides med.

Arealerne ejes af DSB. Trafikstyrelsen er blevet orienteret om, at arealerne vil overdrages til Banedanmark via en frivillig aftale. Ifølge tidsplanen vil arealerne blive mobiliseret i februar til maj 2025, og retableret i foråret 2027.

Det ovale areal anvendes til parkering. Arealet består hovedsageligt af et eksisterende grusareal, der kan udvides. I den forbindelse vil der ske rydning af beplantning, som hovedsageligt består af krat og enkelte høje træer. Arealet ligger i landzone.

Det runde areal skal anvendes til korttidsdeponering af jord fra broen L. Arealet ligger i byzone og er omfattet af lokalplan 725: 'Område til erhvervs-, offentlige- og rekreative formål mellem Lokesvej og Brabrandstien i Åby' fra 2005. Det område, som Banedanmark vil anvende til midlertidig deponering af jord, samt til håndtering af nye og brugte materialer, er i lokalplanen

udlagt til offentlige formål - park. Området fremstår i dag som et græsdækket areal. Der hegnes om depotet.

Den mest intensive periode for anvendelsen af arealet er perioden uge 1 - 13, 2026, hvor Broen L nedrives og sporene genopbygges. Der arbejdes i døgndrift ved Broen L, men på det ekstra areal vil der udelukkende være aktiviteter i dag perioden kl. 7-18. Der vil således ikke være støjende aktiviteter fra arealet om aftenen og om natten.

Det ovale areal består primært af grus, der anvendes til parkering. På den baggrund vurderes arealet ikke at være yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter. Inden fældning af beplantning (primært krat med enkelte træer) ved udvidelse af grusarealet, vil der blive gennemført en undersøgelse for evt. flagermusegnede træer, som i givet tilfælde vil blive stående.

Det runde areal omfatter ligesom det eksisterende areal, områder som primært består af højt eller klippet græs. Arealet ligger ikke i forbindelse med søer. Arealet vurderes derfor ikke egnet til stor vandsalamander, der raster på nærliggende tørre arealer til søer. Der er registreret brunflagermus, dværgflagermus, vandflagermus og sydflagermus nær projektet, som ikke forventes inden for selve baneområdet, da de især søger føde omkring læhegn og skovområder. Det er ligeledes vurderet, at arealet ikke er egnet som yngle og rastested for markfirben.

Det meste af det ovale areal er omfattet af Åbeskyttelseslinje fra Århus Å, ligesom dele af det runde areal. Der er ingen beskyttede naturtyper på arealerne. Arbejdspladsen indrettes, så der ikke sker en påvirkning af den nærliggende beskyttede natur.

Udvidelsen af arbejdsarealet vil ikke medføre ændringer i trafikken fra arbejderne ved Broen L.

Det vurderes ikke, at udvidelsen af arbejdspladsarealerne ved Broen L vil medføre væsentlige ændringer af miljøforholdene omkring Broen L. På de to ekstra arealer vil der være parkering og oplag, men der vil ikke foregå egentlige anlægsaktiviteter.

Natura 2000-områder

Afstanden til Natura 2000-område nr. 233 "Brabrand Sø med omgivelser" er ca. 700 meter.

Natura 2000-område nr. 233 er specielt udpeget for at beskytte naturtyperne: næringsrig sø, bøg på muld, elle- og askeskov, rigkjær og ege-blandskov samt arterne: stor vandsalamander, damflagermus og odder.

Det er Trafikstyrelsens vurdering, at der ikke vil ske en påvirkning på Natura 2000-områdets udbredelse eller arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller andre Natura 2000-områder i øvrigt. Styrelse har lagt vægt på, at der ved gennemførsel af projektet kan opretholdes gunstig bevaringsstatus for Natura 2000-området og at en væsentlig påvirkning kan udelukkes.

Bilag IV-arter

Trafikstyrelsen har eftersøgt fremkomsten af bilag IV-arter i og omkring projektområdet i relevante databaser⁵. Trafikstyrelsen har fundet, at der er fundet flere fund af odder nær projektområdet samt fund af syv forskellige arter af flagermus.

Da de to arbejdsområderne i dag anvendes til rekreative formål, så som hundeluftning mv. anses områderne ikke som egnede yngle- og rasteområde for odderen.

Trafikstyrelsen vurderer, at områdets økologiske funktionalitet for arterne ikke påvirkes ved gennemførelse af projektet. Styrelsen har lagt vægt på, at projektet ikke påvirker yngle- og rasteområder for arterne, at projektet er tilrettelagt således at det nærliggende vandløb ikke påvirkes samt at flagermusegnede træer ikke vil fældes. Herved vurderer styrelsen, at der ikke beskadiges eller ødelægges yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for arterne, at projektet ikke medfører forstyrrelse med skadelig virkning for arterne, og at der ikke sker en forsætlig indfangning eller drab.

Trafikstyrelsen har vurderet, at den økologiske funktionalitet for Bilag IV-arter angivet på artsfredningsbekendtgørelsens bilag 1⁶ og habitatdirektivets bilag IV⁷ kan opretholdes. Styrelsen har i sin vurdering lagt vægt på, at yngle- og rasteområder opretholdes på samme niveau som hidtil så at arternes bevaringsstatus sikres og områdets økologiske funktionalitet for arterne opretholdes.

Vandrammedirektiv

Det rørlagte vandløb i Værkmestergade er en regnvandsledning, der afvander til Aarhus Havn. Aarhus Havn er en del af vandområdet Aarhus Bugt og Begtrup Vig med vandområde ID: "147". Områdets miljømål er god for både den økologiske og den kemiske tilstand.

For de enkelte parametre er tilstanden vurderet som følgende;

- Fytoplankton: moderat økologisk tilstand,
- Rodfæstede bundplanter: ringe økologisk tilstand,
- Bunddyr: god økologisk tilstand,
- Iltforhold: Ikke anvendelig,
- Vandets klarhed: Ikke anvendelig,
- Nationalt specifikke stoffer: Ikke-god økologisk tilstand.

Grunden til at den kemiske tilstand mangler opfyldelse er pga. stofferne antracen, cadmium og kviksølv.

Det er vurderet, at fornyelsen af afvandingssystemet ikke ændrer på vandmængde eller på området, der afvandes. Til gengæld vurderes det, at forureningen af overfladevand og drænvand mindskes, da der i forbindelse med fornyelse af spor og afvanding i Banegraven gennemføres ballastrensning på store dele af Banegravens areal. Ligeledes udskiftes materialer fra baneanlægget i vid udstrækning med nye rene materialer. Dette vil mindske forureningen af

⁵ www.arter.dk, www.naturdata.miljoportal.dk

⁶ BEK nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt

⁷ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

overfladevand og drænvand, der afledes fra arealet. Elektrificering af togdriften vil mindske forureningen af området fremover.

Pga. stofferne antracen, cadmium og kviksølv er det kemiske miljømål for Aarhus Bugt ikke opfyldt. Der er ikke kendskab til, at disse stoffer udgør en forureningsrisiko i overfladevand fra banen jf. en screening af overfladevand som Banedanmark fik udarbejdet i 2013.

Ift. den udarbejdede miljøkonsekvensrapport fra 2021 vurderes det, at forureningen af overfladevand og drænvand mindskes pga. ballastrensning og udskiftning af gamle materialer til nye, og da der ikke er kendskab til, at koncentrationerne af antracen, cadmium og kviksølv i overfladevand fra banen ændres vurderes det, at fornyelse af afvandingssystemet ikke hindre opfyldelse af målsætningen af vandområdeplanen for Aarhus Bugt.

I anlægsperioden, hvor regnvandsledningen udskiftes, pumpes vand fra banegraven via slanger til eksisterende brønd ved rundkørslen i Værkmestergade og afvander derfra til Aarhus Havn. Vandmængde samt området, der afvandes, er den samme i anlægsfasen som i driftsfasen, forskellen er blot, at vandet pumpes fra banegraven i anlægsfasen frem for at blive ledt via regnvandsledningen. Der vil således ikke forekomme påvirkninger i forbindelse med afvandingen i den midlertidige situation på hverken den økologiske tilstand eller den kemiske tilstand i Aarhus Bugt, der hindrer opfyldelse af målsætningerne i vandområdeplanerne.

Udvidelsen af arbejdspladsarealerne ved Broen L ligger i et område, der indeholder en udpegnings for terrænnær grundvandsforekomst med vandområde ID dkmj_192_ks. Miljømålene for vandområdet er hhv. god kvantitativ og god kemisk tilstand. Tilstanden for den kvantitative tilstand er god og for den kemiske tilstand ringe. Projektet vurderes ikke at medføre udledning af BTEXN eller pesticider, som er årsag til manglende målopfylde for kemisk tilstand.

I henhold til ovenstående er det Trafikstyrelsens vurdering, at projektet ikke vil medføre en midlertidig eller permanent forringelse af kvalitetselementernes tilstand, at projektet ikke vil medføre en forringelse af vandområdets økologiske- og kemiske tilstand og slutteligt, at projektet ikke vil hindre målopfylde i vandområdet.

Høring

Trafikstyrelsen har i forbindelse med sagens behandling forelagt ansøgningen for Naturstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Miljøstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Energistyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Ejendomsforeningen Danmark, Dansk Ornitologisk Forening, Fritidshusejernes Landsforening, Landbrugsstyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Energinet, Aarhus Kommune og Moesgaard Museum.

Projektansøgningen har endvidere været offentliggjort på Trafikstyrelsens hjemmeside i perioden 10. januar 2025 - 10. februar 2025.

Følgende myndigheder har afgivet høringssvar:

Moesgaard Museum bemærkede, at det er museets vurdering, at området omkring Hovedbanen er så gennemgravet, at der ikke er risiko for at der er bevarede, væsentlige fortidsminder.

Styrelsen for grøn arealanvendelse og vandmiljø bemærker, at

- Miljøvurdering og Plan, Natura 2000: Har ingen bemærkninger til høringen.

- Vandmiljø: Vandmiljø har ingen bemærkninger, da projektet ikke påvirker målsatte sø eller vandløb. Vandet fra projektområdet ledes til en regnvandsledning, der afvander til Aarhus Havn. Derudover medfører ændringerne i projektet ikke en ændring i grundvandspåvirkningen. Konklusionerne fra miljøvurderingen ændres derfor ikke.

Alle høringssvar er videregivet til bygherre.

Offentliggørelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort på Trafikstyrelsens hjemmeside i henhold til § 38 m i jernbaneloven, jf. § 8 i tilhørende VVM-bekendtgørelse om statslige vej- og jernbaneprojekter.

Klagevejledning

Trafikstyrelsens afgørelser truffet i henhold til jernbanelovens kapitel 6a, herunder § 38 d, kan ikke påklages til transportministeren eller anden administrativ myndighed, jævnfør jernbanelovens § 115 a, stk. 1, og § 22, stk. 1, i Trafikstyrelsens delegationsbekendtgørelse⁸.

Såfremt Trafikstyrelsens afgørelser efter jernbanelovens kap. 6a ønskes efterprøvet ved domstolene, skal søgsmål til prøvelse være anlagt inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt adressaten eller offentliggjort, jf. lovens § 115 a, stk. 3.

Med venlig hilsen

Nanna Z. Vestergaard

Trafikstyrelsen

Bilag

Kopi af afgørelsen er sendt til: Ovenstående høringsparter

⁸ Bekendtgørelse nr. 34 af 15/01/2025 om Trafikstyrelsens opgaver og beføjelser, klageadgang og kundgørelse af visse af Trafikstyrelsens forskrifter